

Tipy z knihovny knihovnické literatury

Muzea versus autorské právo: zásady pro aplikaci autorského práva v muzeích / Dagmar Jelínková, Zuzana Löbling, Hana Veselá. -- V Praze: Metodické centrum pro muzea výtvarného umění, Národní galerie, 2021. -- 87 stran. ISBN 978-80-7035-790-3

Praktická příručka určená především pracovníkům muzeí a galerií, může být užitečná i v knihovnách: poskytuje základní orientaci v autorskoprávní problematice (co upravuje autorský zákon, co to je autorské dílo a kdy vzniká jeho ochrana autorským právem, co to jsou majetková práva, jaké jsou zákonné způsoby užití díla, výjimky a omezení autorského práva, kdy hovoříme o zaměstnaneckém díle, jak funguje kolektivní správa autorských práv atd.). Další výklad se zaměřuje na praktickou stránku činnosti sbírkových institucí ve vztahu k autorskému zákonu: nabývání uměleckých děl do sbírek, organizace výstav, publikování v katalogu výstavy a jiných publikacích, prezentace sbírkových předmětů s živými autorskými právy na internetu, fotografie a audiovizuální díla jako sbírkové předměty... Stručně jsou připomenuty zásady a úskalí darovacích, kupních a licenčních smluv ke sbírkovým předmětům, výpůjční smlouvy, reprodukční práva, smlouvy o spolupráci na výstavních projektech. V edukační činnosti muzeí a galerií je třeba dát pozor na užití sbírkových nebo vystavovaných předmětů v pracovních listech a edukačních materiálech, na majetková práva fotografů dokumentujících hromadné akce i na práva osob zachycených na fotografiích. V závěrečné kapitole je připomenuta připravovaná novela autorského zákona, která by měla implementovat směrnici EU 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu. Změny, které se dotknou institucí kulturního dědictví – muzeí, galerií, knihoven a archivů, jsou v příručce stručně shrnuty.

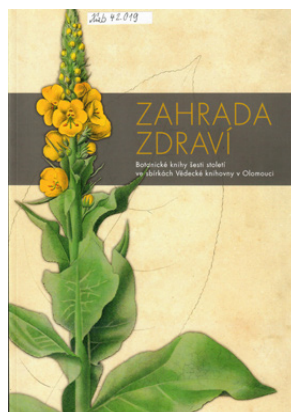

Signatura ve fondu Knihovny knihovnické literatury: Xd 42.038.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000094086 & local_base=KKL

Zahrada zdraví: botanické knihy šesti století ve sbírkách Vědecké knihovny v Olomouci / Petra Kubíčková. -- I. vydání. -- Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci, 2021. -- 167 stran: ilustrace (převážně barevné), faksimile. ISBN 978-80-7053-332-1.

Výpravný, bohatě ilustrovaný katalog výstavy, která se uskutečnila v Olomouci v roce 2021 a představila část historické sbírky vzácných knih z oboru botaniky z fondů Vědecké knihovny v Olomouci. Katalog přináší průřez vystavenými dokumenty, jimiž jsou herbáře („neboli bylináře“), medicínské tisky s kapitolami o léčivých rostlinách, seznamy a atlasy rostlin, rostlinopisy, odborné i populárně naučné botanické publikace a učebnice. Dokumentuje rozvoj vědecké botaniky v Evropě od renesance do počátku

20. století, současně vývoj vědecké ilustrace, jakož i českého „rostlinoslowi“ (botanické terminologie, jmenosloví), připomíná významné české malíře, kteří se věnovali věrnému zobrazování rostlin – vlastně tedy vědecké ilustraci (Josef Mánes, Adolf Kašpar, Karel Svoboda, Ludmila Jiřincová, Otto Ušák a další).

Kniha je dostupná pod signaturou Xab 42.019.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000093948 & local_base=KKL

HOT: jak uspět v digitálním světě / Filip Dřímalka. -- Vydání první. -- V Brně: Jan Melvil Publishing, 2020. -- 384 stran: ilustrace (některé barevné). -- (Žádná velká věda). ISBN 978-80-7555-101-6.

Kniha se zabývá firemním managementem a informacemi (firemní komunikací, zpracováním dat, vedením lidí), digitálními inovacemi (co je to inovativní organizace a jak inovace ve firmě efektivně podporovat, vytvářet inovační atmosféru, tj. zapojovat zaměstnance a nacházet dobré lídry – a jak se k nim všem chovat...), má však obecné přesahy, využitelné v praxi institucí jiného typu (je-li vždy vhodný direktivní způsob řízení, jak řídit projekty podle principů tzv. agility, co pro úspěch firmy znamená fungující IT a jak kvalitní pracovní nástroje přímo souvisejí se spokojeností lidí v práci, tedy i s jejich výkonností).

Mnohé napovídá rozšifrování zkratky HOT; H: Humans – Digitální kompetence vašich lidí; O: Organizations – Inovační atmosféra ve firmě; T: Technologies – Schopnost vybrat ty správné nástroje.

Signatura knihy ve fondu Knihovny knihovnické literatury je Abc 42.004.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000093755 & local_base=KKL

O umlčené kulturní epoše: kus nakladatelské historie / vzpomíná a uvažuje František Laichter; Jiří Lach (ed.). -- Vydání první. -- Praha: Academia : EMAN, 2021. -- 2 svazky (969; 858 stran, 32 nečíslovaných stran obrazových příloh: ilustrace, portréty, faksimile. -- (Paměť; sv. 125). ISBN 978-80-200-3213-3 (Academia). -- ISBN 978-80-88060-25-3 (Tomáš Trusina – EMAN).

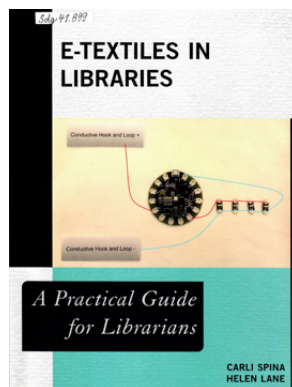
Obsáhlé dvousvazkové paměti významného českého nakladatele Františka Laichtera (1902–1985), pokračovatele nakladatelského díla svého otce Jana Laichtera. Přibližují činnost Laichterova nakladatelství ve dvacátých a třicátých letech 20. století (František od poloviny 20. let sám v rodinné firmě pracoval a postupně vedení nakladatelství převzal). Autor zasadil své vyprávění do širšího kontextu dobových událostí, nechybí líčení dětství a mládí se studiem a cestami po Evropě, soukromých i pracovních setkávání s významnými autory, nakladateli a politiky, hospodář-

ských starostí, složitého období protektorátu, vylíčení zápasu o zachování demokratické podoby nakladatelského oboru v poválečných letech, který bohužel vyústil v likvidaci nakladatelství roku 1949. Paměti tak přinášejí obraz vývoje české společnosti s mnoha zajímavými postřehy a detaily.

V Knihovně knihovnické literatury je dílo uloženo na signaturách Xc 42.016 a Xc 42.017. https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000093915 & local_base=KKL

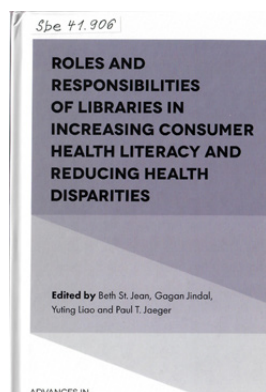
E-textiles in libraries : a practical guide for librarians / Carli Spina and Helen Lane. -- Lanham; Boulder; New York; London: Rowman & Littlefield, [2020], © 2020. -- xv, 139 stran: ilustrace. -- (Practical guides for librarians; no. 69). ISBN 978-1-5381-3048-3.

Tzv. e-textilie, od svítících šátků a náramků, vyšíváných, tkaných nebo plstěných drobností a hraček přes solární napájené batohy až po látky pro monitorování zdraví, inovativní kombinace elektroniky a textilu včetně měkkých obvodů, vodivých tkanin aj., se mohou stát součástí projektů knihoven, zajímavých pro nejrůznější skupiny čtenářů a návštěvníků knihoven. Knihovny mohou tyto projekty využít jako zábavný nástroj pro výuku nových dovedností a technik, kombinovat „e-přístupy“ se známými řemesly. Projekty lze navrhnout tak, aby se vešly do rozpočtů všech velikostí a oslovily zákazníky jakéhokoli věku a úrovně technické zdatnosti. Kniha obsahuje informace o potřebných materiálech a technikách, uvádí příklady projektů a knihoven, které zaznamenaly úspěch s e-textiliemi, rady, jak postupovat krok za krokem při vytváření programu tak, aby byl zábavný a poutavý (za všechny uvedme jako příklad stránku <https://makecode.adafruit.com/>).

V Knihovně knihovnické literatury je kniha pod signaturou Sdg 41.899. https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000091953 & local_base=KKL

Roles and responsibilities of libraries in increasing consumer health literacy and reducing health disparities / edited by Beth St. Jean, Gagan Jindal, Yuting Liao, Paul T. Jaeger. -- First edition. -- Bingley : Emerald Publishing, 2021. -- xxii, 306 stran. -- (Advances in Librarianship 47). ISBN 978-1-83909-341-8.

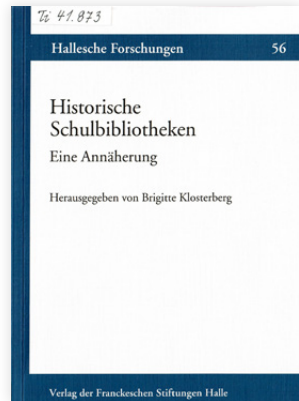
Knihovny a knihovníci pomáhají zvyšovat zdravotní gramotnost lidí a snižovat zdravotní rozdíly v jejich komunitách. Bohužel nekontrolovaně a rychle roste nespravedlnost v oblasti zdraví. Dochází k ní po celém světě a je z velké části způsobena a zhoršována nespravedlností vyplývající z oblasti zdravotních informací, jejich fyzickou a intelektuální dostupností. Příspěvky ve sborníku vysvětlují hlavní pojmy týkající se spravedlnosti zdravotní péče, zdravotních informací, zaměřují se na mnoho faktorů souvisejících s informacemi, které utvářejí míru, do jaké mají jednotlivci informace, které potřebují, mít kvůli získání dostatečné a skutečně

spravedlivé šance žít dlouhý a zdravý život. Autoři prezentují konkrétní zkušenosti různých knihoven, mj. také případovou studii zaměřenou na zásadní důležitost zdravotní gramotnosti při procházení pandemie covid-19. Příspěvky jsou seskupeny do pěti částí: veřejné knihovny/zdravé komunity; hodnocení zdravotních informací; překonávání překážek v přístupu ke zdravotnickým informacím; služba znevýhodněným skupinám v populaci; zdravotní informace jako společné aktivum.

Signatura publikace je Sbe 41.906.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000092558 & local_base=KKL

Historische Schulbibliotheken : Eine Annäherung / herausgeben von Brigitte Klosterberg. -- Halle: Verlag der Franckeschen Stiftungen; Harrassowitz Verlag in Kommission, [2021], © 2021. -- xxv, 222 stran: ilustrace, faksimile. -- (Hallesche Forschungen : ISSN 0949-0086; Band 56). ISBN 978-3-447-11479-0.

Sborník z konference na téma historických školních knihoven raného novověku a jejich významu pro místní a regionální rozvoj kultury a vzdělávání v raném novověku, kterou v roce 2017 připravila editorka tohoto svazku. Příspěvky se zabývají fenoménem historických školních knihoven v Německu od jejich prvních, zakládajících vln v době reformace (16. století) až do počátku 19. století. Autoři představují jednotlivé školní knihovny, které vznikly v různé době, nacházely se ve velkých i malých městech a na různých typech škol a byly přístupné učitelům a/nebo studentům. Zkoumá se význam těchto knihoven pro výuku, specifika jejich sbírek (nejen knižní, ale i obrazový, dokumentační a normativní materiál, jako jsou školní programy, uživatelské předpisy, výpůjční lístky aj.). Historické školní knihovny, jejich vývoj a fondy nejsou ve vzdělávacích, vědeckých, kulturních a knihovnických výzkumech často zmiňovány vůbec nebo jsou uváděny jen okrajově (mluví se dokonce o tom, že tento typ výzkumu je zatím ještě v plenkách). Důvodem je možná, podle editorky, školní knihovna jako „pravděpodobně nejobtížněji definovatelný a zároveň nejobtížněji rekonstruovatelný typ knihovny“. Tento obsahově hutný, recenzenty velmi oceňovaný (ale v jednotlivostech i kritizovaný) svazek přináší velké množství zajímavých a cenných informací o fenoménu německých školních knihoven, pomáhá dotvářet obraz vývoje knihovnictví jako takového, a také identifikovat možné směry dalšího výzkumu v této oblasti.

Sborník má v Knihovně knihovnické literatury signaturu Ti 41.873.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000093378 & local_base=KKL

...papír a olovo... : hudebniny vydané tiskem v Praze v 19. století ze sbírky hudebního oddělení Národní knihovny České republiky / Ludmila Šmídová. -- 1. vydání. -- Praha: Národní knihovna ČR, 2021. -- 79 stran: ilustrace, noty, faksimile. ISBN 978-80-7050-743-8.

Publikace je zajímavým dokladem dnešní doby – je katalogem výstavy, která se kvůli „covidovým“ omezením dosud nemohla uskutečnit! Měla se konat v roce 2021, zatím je plánována na léto 2022... Zdrojem exponátů, připravených pro výstavu, je unikátní fond hudebního oddělení Národní knihovny ČR. Vlastnímu, pečlivě zpracovanému katalogu (v publikaci je to kapitola s názvem *Hudebniny vydané v Praze v 19. století uložené ve sbírce hudebního oddělení Národní knihovny*) předcházejí přínosné úvodní texty o pražském hudebním životě a o tom, jak se odrazil ve zde vydávaných hudebninách, o dobové nakladatelské praxi a její reflexi, výrobních technikách pražských hudebnin v 19. století, několika pražských nakladatelích a vydavatelích hudebnin (Marco Berra, Emanuel Starý, Fr. A. Urbánek a jejich současníci). Knížka je bohatě ilustrována, nechybí soupis literatury, stručné anglické resumé a jmenný rejstřík.

Nachází se pod signaturou Tja 42.013.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000093784 & local_base=KKL

Konec éry Google: úpadek big dat a vzestup ekonomiky blockchainu / George Gilder; překlad: Jakub Goner. -- Vydání první. -- Brno: Zoner Press, 2021. -- 339 stran. ISBN 978-80-7413-460-9.

Autor, ekonom George Gilder, označovaný za technologického vizionáře, diskutuje o ekonomických a technologických důsledcích „bezplatných“ produktů Google a internetu založeném na reklamách (na které jsme si všichni zvykli), a o dalších krocích v technologické revoluci s blockchainem. Soudí, že věk Googlu postavený na velkých datech a strojové inteligenci se chýlí ke konci. Yuval Harari, Larry Page, Sergey Brin a Elon Musk vyzývají umělou inteligenci jako revoluci, která promění svět, podle autora knihy však tento systém své možnosti už vyčerpал. Pokrok v oboru umělé inteligence vyvolává obavy ohledně její budoucí všemohoucnosti. Internetové brány firewall údajně chránící všechna hesla a osobní údaje se ukázaly jako propustné. Dnešní uspořádání bezpečnosti, soukromí, duševního vlastnictví, obchodní strategie a technologie jsou v hluboké krizi, kterou současná počítačová a síťová architektura nedokáže vyřešit. Budoucnost leží v „kryptokosmu“ – architektuře blockchainu a jeho derivátů. Díky aktivaci kryptoměn internet získá bezpečný globální platební systém, který ukončí „agregovaný a reklamní věk“ společnosti Google.

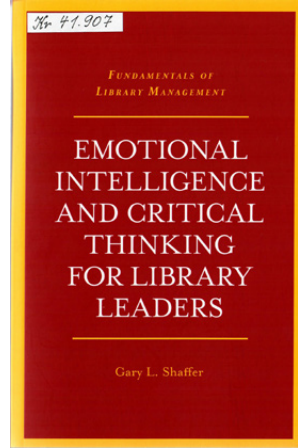

Signatura ve fondu Knihovny knihovnické literatury – Ife 42.005.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000093737 & local_base=KKL

Emotional intelligence and critical thinking for library leaders / Gary L. Shaffer. -- First edition. -- Bingley: Emerald Publishing, 2020. -- xii, 144 stran. -- (Fundamentals of Library Management). ISBN 978-1-78973-872-8.

Jak se používání knihoven mění, jejich vedoucí potřebují zlepšit svou emoční inteligenci a kritické myšlení, aby přilákali a udrželi uživatele a zároveň mohli ve své roli růst. Autor Gary L. Shaffer podrobně popisuje rysy emoční inteligence, na které se vedoucí knihoven a další lidé nejvíce spoléhají, zkoumá, jak se překrývají schopnosti kritického myšlení a emoční inteligence a jak je můžeme využít ke zlepšení rozhodování, řešení problémů, pro kritické psaní a kreativní myšlení. Shaffer uvádí čtyři případové studie, z nichž každá se týká jak emoční inteligence, tak dovedností kritického myšlení, a uvádí příklady, jak konkrétní manažeři využili těchto vlastností a dovedností k řešení skutečných problémů. Nakonec navrhuje tři styly vedení, které můžeme přijmout, abychom zlepšili svoji emoční inteligenci.

Kniha se nalézá pod signaturou Kr 41.907.

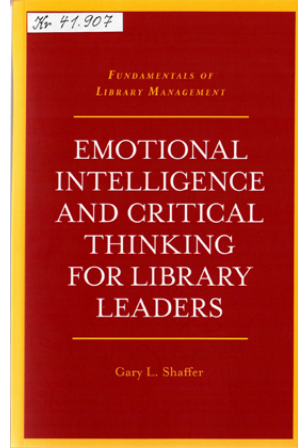
https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000091421 & local_base=KKL

Zpracovala: PhDr. Anna Machová

MACHOVÁ, Anna. Tipy z Knihovny knihovnické literatury. *Knihovna: knihovnická revue*. 2022, **33**(1), 94–99. ISSN 1801-3252.

Emotional intelligence and critical thinking for library leaders / Gary L. Shaffer. -- First edition. -- Bingley: Emerald Publishing, 2020. -- xii, 144 stran. -- (Fundamentals of Library Management). ISBN 978-1-78973-872-8.

Jak se používání knihoven mění, jejich vedoucí potřebují zlepšit svou emoční inteligenci a kritické myšlení, aby přilákali a udrželi uživatele a zároveň mohli ve své roli růst. Autor Gary L. Shaffer podrobně popisuje rysy emoční inteligence, na které se vedoucí knihoven a další lidé nejvíce spoléhají, zkoumá, jak se překrývají schopnosti kritického myšlení a emoční inteligence a jak je můžeme využít ke zlepšení rozhodování, řešení problémů, pro kritické psaní a kreativní myšlení. Shaffer uvádí čtyři případové studie, z nichž každá se týká jak emoční inteligence, tak dovedností kritického myšlení, a uvádí příklady, jak konkrétní manažeři využili těchto vlastností a dovedností k řešení skutečných problémů. Nakonec navrhuje tři styly vedení, které můžeme přijmout, abychom zlepšili svoji emoční inteligenci.

Kniha se nalézá pod signaturou Kr 41.907.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct & doc_number=000091421 & local_base=KKL

Zpracovala: PhDr. Anna Machová

MACHOVÁ, Anna. Tipy z Knihovny knihovnické literatury. *Knihovna: knihovnická revue*. 2022, **33**(1), 94–99. ISSN 1801-3252.